

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... " 16.— | nyolczad oldal " 4.—

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A római zarándoklat.

A nagyméltóságú püspöki kar megbízásából működő országos jubileumi bizottság rendező-bizottsága lelkes hangú fölhívást intézett a magyar katolikus hívőkhöz, értésükre adván, hogy főmagasságú Vaszary Kolos bibornok, hercegprimás és észtergomi érsek úrnak és a nagyméltóságú püspöki kar tagjainak védnöksége és vezetése mellett a szentesztendő és a keresztény katolikus vallás meghonosításának 900 éves magyar jubileuma alkalmából 1900. április hó 24-én zarándoklás indul Budapestről Rómába.

A lelkes fölhívásból adjuk a következőket:

Az 1900-ik év két okból is örömesztendeje minden katolikus magyarnak.

Elsőben is ünnepel az Anyaszentegyház és vele minden katolikus ember azért, mert Jézus Krisztusnak, az Anyaszentegyház isteni alapítójának ígérete: «En veletek vagyok a világ végezetéig» — immár 19 száz esztendeje teljesedésbe megyen!

És ezen örömesztendőt kiváló nagy fényvel és lelkesedéssel Jézus Krisztus földi Helytartójának, szent Péter utódjának, dicsőségesen uralkodó XIII. Leó pápának székhelyén, az örök városban: Rómában üli meg a katolikus Egyház. És ezen alkalomból Szentséges Atyánk teljes búcsút hirdet, a melynek elnyeréséhez föltétlenül az örök város látogatását köti ki.

Lehetséges-e, hogy a midőn napkelettől nyugotig megmozdul a föld s a hívek ezrei sietnek a katolikus hitélet középpontja — Róma felé: a Szentatya hívó szózata a pusztában kiáltó szavaként elhangozzék Mária országában, a Kárpátok völgyeiben, az Alföld rónáin, a nélkül, hogy imádságos hállára ne gyuladjon minden katolikus magyarnak szíve Jézus Krisztus és az ő földi Helytartója iránt? Kiváltképen most, mikor nekünk magyaroknak a keresztény katolikus vallás honi megalapításának 900 éves fordulóját az isteni Gondviselés megérnünk engedte.

Kilencz századnak romboló vihara zúgott már el e nemzet fölött azóta, hogy István király magyar népét a pogányságból az igaz hitre vezérelte; hogy II. Szilveszter pápa a magyar nemzetet az üdvözítő Egyház gyermekévé fogadta és István királynak Asztrik panonnhalmi apáttal a koronát, állami főnmaradásunknak máig is drága kincsül őrzött szent zálogát megküldötte és a pápák a mindenünnen szorongatott magyar nemzetet a viszontagság napjaiban el nem hagyták, sőt minden anyagi és erkölcsi támogatásban részesítették.

Föl tehát, édes magyar véreink, az örömesztendőnek méltó megünneplésére! S az örök városba zarándokolva, azzal az imádságos érzéssel lépjük át a Péter-templomnak szent portáját, hogy az Isten, a bocsássa meg mindnyájunk vétkeit, hibáit és gyarapítsa bennünk a hitnek erejével az Isten, a király és haza szeretetét!

Kedves kartársaink! A magyar zarándoklat nem lehet teljes és egész, hogy ha a magyar kath. tanítói kar abból hiányozni fog. És e kijelentésünk nem egyesekre vonatkozik, hanem a magyar tanítói karra, mint egy egységes orsz. testületre; ennél fogva azon indítványoszerü véleménynek adunk kifejezést, hogy lehetőleg minden egyházmegyéből a kath. tanítói testületek önkénytes jelentkezés folytán avagy az egyesület intézkedéséből, de mindenesetre megbízólevéllel képviselőket küldjenek, a kiket azután a Kath. Tanítók orsz. Bizottságának elnöksége vezessen mint testületet a Szentséges Atya elé. Mily megbható, mily lélekemelő volna az, hogy ha az országos zarándoklattal a kilenczszázados magyar kath. tanítói kart képviselő küldöttsege szentséges Atyánknak, Krisztus földi Helytartójának, áldását közvetlenül venné az új század nehéz és küzdelemteljes munkájához.

Ne gondolkozzunk soká, mert rövid az idő a megfontolásra. Az egyesületek választmányainak az illetékes tisztviselők terjeszszék elő javaslataikat és azok — határozzanak.

A magyarországi latin és görög szertartású
róm. kath. népiskolák tantervjavaslatára.

A) *A tananyag terjedelme.*

I. A vallásos élet tárgyai.

Az iskolai tantárgyak sorában az első helyen úgy méltósága, mint jelentősége révén a hittan áll. E tantárgy, mely mindazt felöleli, a mi szent és magasztos, mely az emberi lélek legnemesebb tehetségeit foglalkoztatja, az ember földreszegett tekintetét az ég felé emeli, megismerteti a gyermekkel az Istent, megmutatja életének végső célját, szívébe ülteti a szépet, a jót és a főnségest, egy szóval: egész emberre igyekszik nevelni. Ez a hittan méltósága. Rendkívüli, az ember egész életére és minden tetteire kiható jelentősége pedig abban áll, hogy lelkünk magasabb rendű szükségleteit kielégítve, értelmünket a szellemi világ megismerésére vezetve, érzelmeink megnemesítése és akaratunk megedzése által benünket arra képesít, hogy istenes, becsületes és jó emberek, a társadalomnak hasznos tagjai lehessünk, helyünket az élet küzdelmeiben emberül megállhassuk, életkedvünket a szenvedések és csapások súlya alatt el ne veszítsük és minden tettünk a jó erkölcs törvényeihez alkalmazkodjunk.

A népiskolai katolikus vallásoktatásnak: 1. mint ismeretközlő tanításnak célja a keresztény katolikus hitigazságokat és erkölcsi alaptörvényeket, nemkülönben a megváltás történetét fővonásaiban a gyermekekkel megismertetni, megértetni és elsajátíttatni; 2. mint nevelő eljárásnak célja az említett hit- és erkölcsi igazságok és szent történetek nemesítő, szívképző, istenes és erkölcsös életre s így az örök üdvösségre vezető erejét úgy érzületileg, mint gyakorlatilag érvényre juttatni.

I.—II. osztály.*

Keresztvetés. — Miatyánk. — Üdvözlégy. — Hiszekegy. — Tíz parancsolat. — Öt parancsolat. — Hét szentség. — Reggeli és esti ima. — Asztali áldás. — Úr angyala. — *Egyházi énekek. — Előzetes magyarázatok Istenről.

a) Ó-szövetség.

1. A világ teremtése. A világ eredete. Isten örökkévalósága. A teremtés fogalma. Isten mindenhathatósága. A vasárnap megszentelése.

2. A jó és rossz angyalok. A látható és láthatatlan világ. Az angyalok. Ima az őrangyalhoz.

3. Az első emberpár alkotása. Miből áll az ember? A lélek halhatatlansága. *A lélek hasonlatossága Istenhez. Az ember életének célja. Az örök üdvösség, a mennyország. Hogyan érjük el az örök üdvösséget. Isten jósága.

* A *-gal jelölt részek a II. osztály tananyagába tartoznak. A szent történetekből levont hit- és erkölcsi igazságok a katekizmus megfelelő kérdései szerint emléztendőek be.

4. Az első emberpár a paradicsomban. (Az Isten tilalma. Az első emberpár bűnbeesése. Isten büntetése. A Megváltó ígérese.) Az első emberek külső és belső állapota. A bűn fogalma. Mit tesz az, a ki készakarva nem mond igazat? Szabad-e hazudni? *Nyolezadik parancsolat. Az ördög gonoszsága. Isten mindenütt jelenlétének, mindentudó. Isten igazságossága, irgalmassága (jósága, ism.). *Az első bűn következményei.

5. Káin és Abel áldozata. A testvérgyilkosság. Isten büntetése. Minden jó Istentől jön. A háláadó imádság. Magyarázat az imádkozásról. Isten mindentudósága s igazságossága (ism.) A jó intések megfogadása. *Az 5. parancsolat.

6. Az emberek gonoszsága. A vízözön. Isten szent, gyűlöli a rosszat. Isten türelme és irgalmassága (ism.) A megjavulásról. A felebarát szeretetének parancsolata. Isten föntartja és kormányozza a világot.

7. A bábéli torony és a nyelvzavar. A kevélység bűn. Az alázatosság.

*8. Az emberek bálványimádása. Ábrahám. Izsák föláldozása. A bálványozás fogalma. Az első parancsolat magyarázata. A hit. A főigazságok. Az apostoli hitvallás. Az ember életének célja (ism. I. oszt.). Az Isten iránt való szeretet parancsolata. A negyedik parancsolat.

*9. Isten megújítja ígéretét a Megváltóról. Ábrahám utódainak, az izraelitáknak sorsa (röviden). Isten tíz parancsolata és magyarázatuk. A parancsolatok megszegéséről.

b) Új-szövetség.

10. A Fiu Isten megtestesülése. Mariáról. A Szentháromság és a megtestesülés magyarázata. *A Szentlélek. *A malaszt. Az angyali üdvözlés és az Úr angyala. *Gyümölcsöltő Boldogasszony ünnepe.

11. Jézus születése. Jézus, Mária, József: a szent család. Karácsony ünnepe. *A keresztnev.

12. A napkeleti bölcsék. Heródes kegyetlensége. A futás Egyiptomba. Vízkereszt, vagy a három király ünnepe. Isten mindentudósága (ism.). Az isteni gondviselés. Az őrangyalról (ism.). Az apró szentek ünnepe.

13. A tizenkét éves Jézus a templomban. A templomba járásról, tanulásról, engedelmeségről. *A III. és IV. parancsolat (ism.).

*14. Jézus megkezdí nyilvános működését. Jézus tanítása.

*15. A kánai menyegző. Isten mindenhathatósága, jósága (ism.). A csoda magyarázata.

*16. A náimi ifjú föltámasztása. A halálról. A halál után való ítéletről. A testek föltámasztásáról. A 7. és 11. ágazat.

*17. Jézus lecsendesíti a vihart. Isten mindenhathatósága (ism.). Jézus istensége. Jézus szívjósága. Az imádkozás módjáról.

*18. A Miatyánk és a főparancsolat. Az imádságról. A Miatyánk magyarázata (röv.). Az Isten és a felebarát szeretet parancsolatáról. A malaszt (ism.).

*19. Jézus és a gyermek. A bűn kerüléséről.
*20. Az utolsó vacsora. Az Oltáriszentség, szentmise és áldozás rövid magyarázata. Nagycsütörtök. Úrnap. A szentségek.

*21. Júdás árulása és Jézus elfogatása. A főszenység, irigység, kevélység, harag. A nagyhét.

*22. Jézust halálra ítélik és megkínózzák. A 2. és 4. ágazat magyarázata.

*23. Jézus kereszthalála. A 4. ágazat folytatása. Nagypéntek. Kálvária. A feszület.

*24. Jézus sírjátétele és föltámadása. A halálról (ism.). A pokol előtornácza. Az 5. ágazat. A föltámadásról. Nagyszombat. Husvét.

*25. Jézus mennybemenetele. A keresztségről. Az Anyaszentegyházról. A 9. ágazat. Az ember életének czélja (ism.). A 7. és 12. ágazat.

(Folytatása következik.)

A szép a nevelésben.

Ime, még egy hasonlóan megtörtént eset. A 13 éves Mariska gyöngé idegrendszerü, sápadt, korát meghaladólag komoly, értelmes és szorgalmas tanuló volt. Az évről vizsgálat után a városból, a hol laktak, falusi rokonaikhoz küldötték őt levegőcserére. Hatheti ott tartózkodás után rózsás arccal, pirosuló ajkakkal, vidám, kedélyes lélekkel tért haza a városba, szülői körébe. A szülők ámulnak-bámultak a változáson, melyhez maga a kis leány adta meg a magyarázatot a következő beszédben: «Be jó volt falun lenni. Korán keltünk. Reggel segítettem a néninek a tejet elszűrni, azután tisztogattuk a szobákat, lakást, udvart. A néni szigorú volt a rendre és tisztaságra. A kertben a virágok, vetemények reám voltak bízva. Nekem kellett reggel és este öntözni. Nagyon szerettem a kertben lenni. Ott sok-sok virág és más növény volt. Sétáltam a keskeny úton köztük. Iskolát játszottam. Én voltam a tanítónő, a virágok és más növények a tanítványaim. A kert egy egész nagy iskola volt, az ágyak az osztályok. Mivel én öntöztem meg a növényeket, mikor szomszások voltak, nagyon jó ismerősök lettünk. Örültek, ha leveleikkel, mint kezeikkel, ruhámhoz értek. Arcaikat, virágaikat is nyújtogatták felem, mintha meg akartak volna csókolni. Én megértettem őket. A jobbához, szebbekhez, lehajoltam, addig a többiek kezeimhez értek, azt csókolgatták. A gazok, dudvák voltak a rossz tanulók. Azokat nem szerettem, ki téptem őket. Nem sajnáltam, mert csúnyák voltak . . . Többször, ha nem volt a háznak sürgős dolga, vagy vendégek voltak, délután kimentünk a patak mellett levő széles, zöld rétre, a nagy nyárfás árnyékába. Az illatos szénára letelepedve, friss kópülésű vaját, hideg sültet uzsonnáztunk. Alig vártam az uzsonna végét, hogy a gyönyörű réten a lepkék után szaladgálhassak, vagy réti virágot gyűjthessek s a jó néninek adjam . . .»

Nem költészet ez a gyermeki léleknek?

Ezer és ezer alkalom kimálkodik a nevelésben

oktatásban a szépérzelem művelésére. Csak a nevelőben legyen meg az érzék, éber figyelem és a szellemi élelenség e tekintetben az alkalmak fölismerése s legyen meg a szükséges lélektani, módszertani jártasság a tanítóknál a szépérzelem fejlesztésére, helyes irányban tartására. Amde a közélet, társadalom, állam is gondoskodjék arról, hogy a család, a nevelő, a tanító, tanár ezirányú munkája kárba ne vesszen.

A gyárak, üzletek, vállalatok, személyi, dologi és szellemi érintkezés manapság piacra hoznak szépet és nem szépet egyaránt, izléses és izléstelen tárgyakat, dolgokat, a szépérzékét tápláló és sértő gondolatot, cselekvést egyformán. Emberek, gyermekek lelke beleszédül a sok és sokféle impressziók felfogásában. Majdnem tehetetlen a megszibadt szellem a szép és nem szép megválasztására nézve. A túlteltség érzete bántja az érteket, a lelket magát. Ez is oka a közönynek, érdektelenségnek a valódi szép iránt. A romlott izlés nem képes jól választani.

Konkrét dolgokat hozok föl. Például karácsonytáján még a mezőváros kiskereskedője is ablakából kínálgatja a hosszúnyelvű krampuszt. A gyermekek unják magukat, játszani nem tudnak, mert sok a játékszerük. De milyenek azok! Némely részük valóságos ördögi találmány. Csak egy párt említek. A legtorzabb, szájjátott kínai fej, a melynek nagyra nyúló szájába a gyermekek labdát dobálnak. Vannak dobozba rejtett csúf pajáczák, ördögök, szemhunyorgató, orrfintorgató, és egyéb Paprikajanesi-féle elmélettel szerkesztett bábuk. Óraszerkezettel felhúzóható löversenyek, medvetánczoltatók stb. Szóljunk-e a Struvel Péter-féle irányzatú száz meg száz változatban megjelenő rossz képekonyvekről, hajmeresztő gyermekbeszédekről? Fölemlítsük-e a gyermekek cziczomázott öltözékeit, hajviseleteit? A gyermekek épen olyan hiúk, követelők, szeszélyesek játékaikban, mint a nagyok az öltözetükben, viseletükben, élvezeteikben. Nem esoda, nagyon megváltozott a világ. Hajdanában a simárafésült haj, a tiszta, természetes, istenadta-szinű arcz, sima, egyszerű öltözet volt például a nőknél szép; ma a leánygyermekek jobbfültől balfültől visszanyírt, fölborzolt hajbodorral ülnek az iskolai magasabb osztályok padjaiban. Gyűrű, karperecz viselete iskolában nem is újság, füleknél följobb erő fölhajtott gallér, a hajbodor alig takaró magasan lengő tollal, illegő, billegő virágok tömegével diszített kalap stb. A kerékpárhoz használt nőöltözetről hallgatunk. . . Nem folytatjuk ennek az izlésnek rajzolását, nehogy magunk is izléstelenséget kövessünk el. Csak még a szellemi élvezetek izlésére kívánunk rámutatni.

A házhoz hordott rémregények százezer példányokban fogynak, kelnek, de a Vörösmarty, Petőfi, Arany, Tompa, Jókai művei ódonkereskedések polczain penészednek. És azok a rém-

regények a kiolvasott élelapokkal együtt gyermekszobába kerülnek. A művészcarnok tömegesebb látogatása, színészi előadások «telháza» újságba kerülő hír számba jő. És a templom? Ez már-már csaknem egyedül családott, kárvalót, beteg, nyomorgó, boldogtalan embereknek és koldusoknak öröme s hiú öltözékek bemutató helye. Ebédlők, hálósobák, szalonok falait nem ritkán a nemesebb érzelmeket sértő képek díszítik, míg Munkácsy, Benczur és mások műalkotásainak másolatai fehérholló számba jönnek. Már-már az erkölcsi szép gyakorlata is, tisztelet a kivételeknek, a hiúságok eszközevé kezd válni. A kivételes nemes érzelmek belső értékét nem merjük irányba hozni az egyetemesség-, a közéletnek formákat kereső erkölcsi izlésével. Az izléstelen ruházókodásban épen úgy meg van a széperzelem fogyatékosága, mint a külső hatást kereső és az erkölcsi tiszta szellemi szépet lerontó operettekben. A hiú divathajszát, pazar-külső díszre törekvést épen úgy megtalálhatjuk a házi berendezéseknél, mint a frázisokkal fölcizomázott eszmeszegény irodalmi műveknél.

Sok tehát a tennivaló a széperzelem nevelése tekintetében az egész vonalon.

A család legyen elsősorban fészke, melegágya a széperzelemnek is. Eszközül szolgáljanak itt a tisztaságra, rendre, szép beszédre való szoktatás, a vonzó, nemes példa, az oktatás intelmem. A helyes érzéssel választott játékszerek, képeskönyvek, mese, mondókák, versikék, játékformák, illemes magaviselet, helyes, egyszerű, szép ruházókodás, a tiszta szoba, lakás és udvar rendje, helyes családi szokások, házi, családi, hazafias és egyházi ünnepélyek díszje, a gyermekek környezetének magaviseelkedése, modora, izlése-érzésben, gondolatban, beszédben, cselekedetben, erkölcsi, illeme, a házi és egyéb foglalkozásoknak, munkaeredménynek tökélye, a házi és egyéb felszerelések választékonyasága, kert, templom, községi, mezői, erdei élet, kirándulások, utazások stb. szolgáltatnak anyagot és alkalmat arra, hogy a család és környezet a gyermekben fölbresszse, fejlessze és munkálkodtassa a szép érzelmét. Legyen azonban a család nevelő-eljárásában is fokozat, természetesség, üdeség, eleven élet. A gyermek ne passzív elfogadója legyen a szépre irányuló nevelésnek hanem a munkálkodtató, képező legyen a nevelőhatás ebben a tekintetben is. Megelőzés, előkészítés, ébrazgetés, segítés, irányítás, igazgatás legyen a fokozat. A gyermek saját gondolkodásában, érzésében, szándékában, tetteiben önmaga adjon alkalmat a nevelő irányítására. Hadd építsen, rajzoljon, beszéljen, akarjon, tegyen ő is. S a mi megfelel a korához mért szépnek, azt elfogadja, helyesléssel hitelesíti a nevelő, a ki ellenben gondolkodásban, érzésben, cselekedetben, viseletben és bármi tekintetben izléstelen, rút, azt tapintattal javítja, orvosolja a nevelő. Ebben nyilvánul a család nevelői érzéke, jártassága.

És erre a családapát és anyát nevelnünk kell

napjainkban. Ezt az érdeket nem lehet kicsinyelnünk. Nagy és szép földadat várat tekintetben nevelőintézetekre, iskolákra. A munkát föl kell venni a szép nevelését illetőleg az óvodától kezdve a felsőbb iskolákig. Első szükség mindenestre a jól képzett nevelői, tanítói és tanári kar, egészséges pedagógiai elvektől áthatott nevelő-tanítási rendszer, ideális iskolai belső szellem.

Nyerjen megfelelő kifejezést a szép elve az óvodától az egyetemig az épület külsejében, tisztaságában, külső rendjében, felszerelésében, tananyagában, a tanító és tanítvány egymáshoz való viszonyában, fegyelemtartásban, a tanítói modorban, tanmódban, az iskola szellemében, egyszóval az egész iskolai életben. Az iskolák ne csak a tudomány csarnokai, hanem a nevelés templomai legyenek, a hova ünnepi ihletettség, nemesebb érzelmekre való fölbuzdulás mellett fegyelmezten lép be a gyermek és ifjú.

Nemzeti izlés, csín és stílszerűség jelezze már külsejében is a nevelés templomait. A felsőbb és középiskolák napjainkban palotákat kapnak, igaz, de a tankötelesek zöme, a szegény, falusi nép romlatlan lelkü fiai közül még hányan szedik lelkükbe a műveltség mézeseppjeit szennyes, büzhödött tanteremekben! Legyen a népiskola is széles, tiszta udvarral ellátva, tágas, világos, egészséges tanteremekben tanuljanak a gyermekek; ünnepi érzéssel lépjenek be abba; a tisztaság, rend és illemesség állandó szelleme fegyelmezze őket abban, hogy a butorokat, taneszközöket, saját ruhájukat tisztán tartsák. Nem volna szabad hiányozni a legszegényebb iskolából sem a czélszerű és a szép törvényeit is kielégítő iskolai felszereléseknek, taneszközöknek. Óvja meg a nevelő-tanító ébersége a gyermekeket attól, hogy rút, ócsmány kifejezést használjanak, izléstelen beszéljenek vagy cselekedjenek, szépizlést sértő verseket, olvasmányokat, képeket egymásközt kézről-kézre adjanak. Ne kerülje ki a nevelő-tanító figyelmét semmi, a mi a gyermekek ruházatában, szokásaiban, viselkedésükben a szépérzékét sérti. Igaz, hogy a család dolgaiban minél kevésbé avatkozhatik bele a tanító e tekintetben, de nevelői tapintattal az iskolára kiterjedőleg és közvetetten a családi életre is kihatólag, a hiúság, cziczoma és izléstelenségre való hajlamokat ártalmatlanná teheti, a szerénységnek, egyszerűségnek, szépizlésnek alapját megvetheti. Erre nézve adjon nevelői eljárásának életet, eleveniséget az iskola beléletében, a környező tárgyak, felszerelések tisztaságában és rendjében fekvő állandó összhang mellett főleg — saját példájával. Öltözködjék a tanító és tanítónő tisztán, izléseken, de egyszerűen, lehetőleg ne változtassa gyakran öltözékét, hajviseletét stb. Ismertem egy kis leányt, a ki szép tehetsége mellett sem tanult meg fejből számolni, azért, mert a fejszámolás közben szórakozottságának oka rendszeren a tanítónő toilletváltozatossága volt.

Szoktassa a tanító a tanítványát minden iskolai mozzanatánál, ténykedésnél, tantárgy kezelésénél

a széphez. Imádkozásban, írásban, olvasásban, felelésben, a nyelvyakorlatok alaki és tárgyi helyességében, a számok kiírásában, a rajz, ének, kézimunka hibátlan, tiszta, tetszetős sikerében, a földrajznál a szülőhely, haza, világrészek, csillagok ismertetésében, a termények és természeti törvények magyarázásában, szóval mindenben, a hol természetes mód nyílik, vezesse a tanítványt a szép fölfogására és élvezésére. Olvasmánykezelésnél s egyéb kínálkozó alkalmakkal szenteljen mindig egy-két kérdést arra, hogy a gyermekek a dolgok, cselekvések okaiba, a személyek jellemébe, érzésvilágába beletekinthessenek s így megkedvelhessék azt, a mi szép, megutálhassák azt, a mi nem szép.

A szépérzelem szellemi érzelem, épen ezért élvezésének forrásait a tanító főleg az oktatásban nyithatja meg a gyermek számára. Ezeknél a forrásoknál üdítheti föl a lelkeket az aesthetika frissítő italával. A szoktatás és példa fölkelti a gyermek és ifjú aesthetikai vágyát, az oktatás pedig kielégíti ezt.

Szenteljünk csak néhány futó szempillantást a tantárgyak kezelésére is.

A tantárgyak közül főképen a vallásoktatás, biblia, egyháztörténelem, szemléltető oktatás, elbeszélő leíró és verses olvasmányok kezelése, fogalmazás, hazai egyetemes földrajz, történelem, rajz, szépírás, ének, női kézimunkák, a magasabb iskolákban iránytan, bölcsészettan, irodalomtörténet, klasszikus művek olvasása, művelődéstörténelem szolgálhatnak a szépérzelem művelésére; de a természettudományok is fölhasználhatók erre, ha a tanító nemcsak az értelem fejlesztését, hanem a lélek összhangzó művelését tartja szemé előtt.

A képzelmet foglalkoztató, eleven színnel, erőteljes előadással, a tárgyak élénk rajzolásával, látásával, személyek és körülmények jellemzésével, az alapgondolatok kikeresésével, a szépek világos feltüntetésével kell a bibliai eseményeket előadni. A katekizmust a bibliával kapcsolatba kell hozni, a katekizmus kérdéseinek elvontságát ez által enyhíteni.

Még ma is lelkemben él első hitoktatóm eleven, élettéljes tanításának hatása. Soha sem felejttem el, mennyi gyönyört szerzett lelkemnek hitoktatóm, midőn egy-egy nagy, szép, tiszta élénk-színezetű bibliai képen szemléltette a bibliai eseményeket. A szép mennyi tiszta örömet meritette szívem abból a kis új szent képekből, a melylyel a lelkész úr vizsgálaton megajándékozott. El-elrejtegettem, júra elő-elóvettem, simogattam, minden színét, alakját gyönyörrel szemlélgettem. Nem tudnám leírni az ünnepi érzést, a mely eltöltötte lelkemet, midőn egyszer kis tanuló koromban a templom részeinek közvetlenebb megismerése végett engem iskolatársaimmal együtt hitoktatónk egy mise után a templomban visszatartott és rendezte képzeinket az Isten házárol. A szentek életének rajzait, az angyalok tisztaságát, a Jézuska isteni egyszerűségét, a menny-

ország fenséges szépségét. Isten tökéletességét, szépségét oly érzéssel adta elő, hogy szívünk fölmelegedett, sirtunk vagy örültünk a tárgy természete szerint.

Eger.

Szöke Sándor.

(Folytatása következik.)

Munkásságra neveljünk.

A mióta e földtekét ember lakja, a «létert» küzdeni kellett mindenkoron. A gazdag és hatalmas, az ép és erős könnyen diadalmaskodik, vagy legalább képes kiheverni a sors csapásait. De a szegény és erőtlén, a nyomorult és tudatlan legtöbbször elbukik az egyenellen küzdelemben. Ma már a hatalmasok is kezdik belátni, hogy Magyarország sem tejben, vajban s mézben úszó Kánaán, mert bizony pusztulás, szegényedéslátszik mindenfelé. Naponkint egymásután kopogtatnak az inségesek ajtóinkon, arcaikon van a fájdalom, az éhség és a nyomor. Ki az közülünk, kedves kartársak, ki ily szenvedő embertársának esdő szavára meg nem nyitja szívét és szerény erszényét? De ez nem elég. Isten parancsolja: «Szeresétek felebarátaitokat, mint önmagatokat». — Már pedig ki az, ki önmagának rosszat akar, but, bajt, szenvedést és fájdalmat óhajt? — Bizonyára senki. Ha ez így van, akkor minden ember köteles felebarátjának jólétét tőle telhetőleg elősegíteni s nekünk mint néptanítóknak pedig ez kettős kötelességünk. Nemes hivatásunk parancsolja ugyanis — hogy első sorban a reánk bízott gyermekeket vallás erkölcsös életben neveljük. — De az is szent kötelességünk, hogy a gyermek összes szellemi tehetségeinek művelése mellett, őt gyakorlativá, az életre s terheinek elviselésére képessé tegyük. — Ez utóbbi nemes föladatunkat úgy oldhatjuk meg legsikeresebben: ha gyermekeinket korán munkássághoz szoktatjuk. Pestalozzi azt mondja: «A gyermekek tanuljanak a munka, — és dolgozzanak a tanulással». — Adjunk tehát gyermekeinknek erejükhöz mért dolgot, hogy szorgalom és munkássághoz szokjanak. — A mely gyermekek minden munka nélkül, csak kész terített asztalhoz ülnek, esznek, isznak és alusznak. — azok az élet küzdelmeit elviselni nem fogják, mert nem szokták és nem szerették meg ideje korán a munkát s ha később nagy korukban szóritatnak arra, úgy ezen sorsukkal csak alig, vagy sehogyse tudnak kibekülni, minduntalan visszakiváncognak a tétlenség kellemes óráihoz, elégületlenek lesznek, a másé után sóvárognak s minduntalan sópánkodva panaszozzák nehéz sorsukat. A tétlen élethez szokott gyermek hasonlónak lesz a kalitkában nevelt madárhoz, mely ha egy sajnálkozó kéz által szabadon boesájtatik, kint a szabadban, hol ezer és ezer más madár táplálkozik, nem képes megszerezni ételmét s elpusztul a bőség közepette. Azért a gyermeket úgyszólván az eszmélmi kezdés korától fogva kell azon levegőhöz szoktatni, melyet később beszívni fog, más szóval:

azon körülmények között kell fölnevelni, a melyek között életet egykoron tölteni fogja. Így aztán nem fogunk annyi sorsával elégedetlen arcot látni s nem lesz miért rettegnünk az anarchizmus, szociálizmus s más e fele rémektől, mert a vallásos földműves s a munkás és józan iparos-osztály saját ereje és szorgalmából — a vagyonosabb elem megkáro-sítása nélkül is — meg fogja magának keresni azt, a mire szüksége van. Adjunk tehát alkalmat gyermekeinknek a munkára úton-útfélen, iskolában és szabadban. — Szeretessük meg velük a gyümölcsfatenyésztést és méhészetet, melyek minden rangú és rendű embernek nemesak örömet, hanem jelentékeny anyagi hasznot is ígérnek. A faiskolában minden erejükhöz mért munkát a növényekkel végeztessünk, sajátíttassuk el velük a fanemesítés gyakorlati fogásait s szoktassuk őket, hogy a maguk által ültetett fát folyton gondozzák és ápolják, ajándékozzuk meg őket fáradságuk jutalmául az általuk nevelt fák egy részével, mi által elérjük azt, hogy kilépvén az életbe, ott is szeretettel fognak foglalkozni a fatenyésztés kellemes munkáival. Nem csak a gyermek, de népünk is szívesen indul a jó példa után, kivált ha némi előny vagy haszon is látszik az után. Azért önkényt következik, hogy nem csak a gyermek, de a nép előtt is, mindig a tanító járjon jó példával elől a vallásosság, a munkásság és minden tisztességes jövedelmi forrás fölhasználásában. Érintkezzék minél többször községének lakosaival, buzdítsa őket minden szépnek, jónak és hasznosnak fölkarolására. Óvja és tiltsa őket a pazarlástól, a korcsmától, az uzsorások hálójától s minden olyantól, mi anyagi romlásukat okozhatná. Különösen figyelmeztessük őket a csekély befektetést igénylő fatenyésztés és méhészet előnyeire.

Hol a nép tisztességes anyagi körülmények közt él, ott a tanító is boldogul. Mi róm. kath. tanítók — sajnos — még mindig legnagyobb részben terményekben kapjuk szegényes fizetésünket s gyakran megesis, hogy egy-egy rossz termés után párber gabonánk legnagyobb része kint marad; mily jó esik akkor, ha munkásságunk a kertészet, a gyümölcsfatenyésztés és méhészet által önmagunkon is tudunk némileg segíteni, mert azt igazán mondhatom, hogy a kényszer útján behajtott gabonának nagyon keserű a kenyeré. Ezt a keserű kenyeret van hivatva megédesíteni a munkásság, a fatenyésztés és méhészet. Azért szükséges, hogy e téren is mi járjunk elől jó példával. Keltsünk érdeklődést a méhészet iránt már az iskolában. Vezessük nagyobb gyermekeinket néha-néha méhesünkbe. Mutassuk meg ott nekik a méhek életét, a példás rendét, a meglepő tisztaságot, a szeretetteljes egyetértést, a kitarító szorgalmat, a szorgos munkálkodást s izleltessük meg olykor-olykor mind-ezeknek eredményét, az édes mézet.

Az ily nemes példa nem tévesztheti el hatását, jótékonyan hat a nemes érzelmek kifejtésére s a szemlélő ifjú gondolkozni kezd mindazon

kötelességekről, melyekkel önmaga és a társadalom iránt tartozik. Könnyen be fogja látni, hogy egyesek jólétét, vagyoni állásának emelését, valamint a haza összes polgárainak boldogulását e kis méheken, e hasznos kis bogárkákön észlelt jó tulajdonságok alapíthatják meg. Az ily módon szeretettel oktatott gyermek később sem lesz henye, hanem dolgozó és iparkodó, örömmel foglalkozik minden szép és hasznos munkával s így a méhészettel is s nem egyszer fogja megédesíteni e kis rovarok munkásságának gyümölcsével az élet sokféle keserűségét.

Nekünk szent kötelességünk, a népnek nem csak erkölcsi, hanem anyagi jólétén is munkálkodni. Ragadjunk meg minden alkalmat, minden tisztességes eszközt célunk elérésére. Kedveltessünk meg velök minden hasznos foglalkozást, övjük a korcsmától, a vagyont megemészto, a testet és lelket egyaránt megemészto pálinkaivástól. — Egyszóval minden úton-módon azon legyünk, hogy úgy tanoncaink, mint népünk — kik között élünk — erkölcsileg és anyagilag gyarapodjék és szorgalmas munkásság által szerény anyagi körülmények között is megelégedett legyen.

Mi pedig mint néptanítók, legyünk szerények, fáradságos munkánkért ne várjunk hálát, elismerést, hiszen e kedves ikervirág a mi részünkre ritkán terem! — Tartsuk szemünk előtt a költő e szép mondását:

«Nem várok én dicsőséget s díjat
Munkáimért,
Kötelességet ingyen tenni kell,
S kötelesség munkálni a honért.» *Petőfi.*

Nemti

Nagy József.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Meghívó. A *«kis-komáromi egyh. ker. tanító-kör»* rendes közgyűlését folyó évi ápril hó 19-én Kis-Komáromban, az iskola helyiségében tartja, melyre a kör tagjai s a nagyérdemű tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Reggeli 9 órakor szentmise. 2. Elnöki megnyitó-beszéd. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének fölolvása és hitelesítése. 4. A tanító-kör 1899-ik évről elmaradt tagsági díjainak beszédese és a folyó évi tagsági díjak befizetése. 5. Pallos János bokaházi, Péchy Béla dióskáli és Polcsinszky János nemesrádi tanító urak tartanak szabadon választott tételből előadást és fölolvást. 6. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr részéről a «N. L.» múlt évi 47-ik számában közölt következő kérdés letárgyalása, illetve megvitatása s annak úgy a megyés püspök úr ó nagyméltósága, valamint a kir. tanfelügyelő úrhoz írásban leendő betérjesztése: a) Szükséges-e az egytanító, osztatlan népiskolák részére külön tantervet készíteni? b) Ha pedig nem szükséges, vagyis ha az egy- és többtanító összes elemi népiskola részére ugyanegy tanterv szolgálna zsinórmértékül, ez esetben az osztatlan elemi népiskolákban minő tantárgy és osztály-csoportosításokkal és minő szerkezetű olvasókönyvekkel lehetne az általános tantervben kitűzött célt biztosítani? Kérem a kör t. tagjait, hogy e kérdésekkel behatóan foglalkozni s okadatott véleményeiket a gyűlésen akár szóval, akár írásban előadni sziveskedjenek. 7. Egy kiküldöttnek megválasztása a magyar kath. tanítói kar által a kilencszázados évforduló alkalmából képviseleti alapon megtartandó

másod
1899. é
megviz
«Tanít
kitűzés
meghat
urak,
fölvá
hó 16-

Cs
éredkl
Regény
Társul
is fölt
keresz
saját
olyan
erkölc
írodal
Család
hogy
első k
regény
Begn
cizim
madik
szenv
elbesz
tartal
Lamir
adja
soroz
írany
tar öt
meg
tatás
ségek
esalác
szolgá
ségen
meg
disze
meg a
pest,
fövár
A
Társu
látott
azaz
Aikal
temé
enged
foglal
szám
mint
látha
kegye
megy
natos
hívón
mint
zarár
város
népsa
fövil
társá
a hoz
szüks
írass
zarár
bárm
Mint

második országos kath. tanítói kongresszusra. 8. Elnök 1899. évi beszámolója. 9. A pénztárnok számadásának megvizsgálása. 10. Könyvtár-vizsgálat. 11. A veszpremi «Tanítók Házá»-ra okmányok beszédese. 12. Dolgozatok kitézése és egyéb indítványok. 13. Jövő gyűlés helyének meghatározása s a gyűlés bezárása. Kérelmek a t. tanító urak, hogy e meghívóra a főt. papság b. figyelmét is fölhívni s veskeskedjenek. Zala-Merénye, 1900. márczius hó 16-án. *Pap József*, kör-elnök:

IRODALOM.

Családi Regénytár. A közönség egyre nagyobb érdeklődést tanusít a Szent-István-Társulat «Családi Regénytára» iránt. És méltán. Oly vállalkozás ez a Társulat részéről, melyet már csak üdvös czélja miatt is föltétlenül kötelessége minden jóra való művelt lelkű keresztény embernek tehetségéhez mérten támogatni, saját körében a figyelmet ajánlólag fölhívni rá, mint olyanra, melyet kiváló irodalmi becsén kívül korrekciós erkölcsi irányra is megkülönböztet a jelenben divatos irodalmi vállalatoktól. Eddig hat kötetet jelent meg a Családi Regénytárnak, mindegyik épületes tartalommal, hogy ab in visis adható akár a serdülők kezébe is. Az első két kötet Montal Mária «Germaine eszménye» című regényén kívül egy hosszabb elbeszélést tartalmaz G. de Beugny Hagernetól «D'Arbont ezredes három párbaja» címmel, Rada István élvezetes fordításában. A harmadik kötet a fiatalabb írói nemzedék egyik legrokonzenvesebb s legtehetségesebb tagjának, Cypriának több elbeszélését foglalja magában. Ez a név kezeskedik a tartalom irodalmi becséért és tisztaságáért. C. de Lamiraudenak «Filemon ezredes» című pompás regényét adja, melyet A. Vilma ültetett át magyarra. Ennek a sorozatnak méltó folytatása az «Eszter» című eredeti irányregény, melyet X. grófnő tollából a Családi Regénytár ötödik és hatodik köteteként csak a minap jelent meg s a sajtó részéről a legrokonzenvesebb fogadtatásban részesült. Szóval, a Szent-István-Társulat, költéseket nem kímélve, vállalkozott, hogy a keresztény családoknak tisztességes szépirodalmi olvasmányokkal szolgáljon; a nemes intencziók iránt fogékony közönségen áll most, hogy e vállalkozás a kezdet kezdetén meg ne rekedjen. A Családi Regénytár egyes kötetei díszes vászonkötésben egy-egy koronáért rendelhetők meg a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.), valamint minden fővárosi és vidéki könyvkereskedésben.

Az 1900-ki szent-évre vonatkozólag a Szent-István-Társulat kiadásában újabban ismét három könyvecske látott napvilágot. Az egyiknek címe: «Örömsztendő, azaz Nagy jubileumi bucsú az 1900-ki szent-évben. Alkalomszerű tanítások és áhitatos könyörgések gyűjteménye», a mely az esztergomi egyházi főhatóság engedelmével jelent meg. Száztizenegy oldalon át röviden foglalkozik a szent-év történetével, nyerhető bucsúkkal, számos alkalomszerű imával szolgálva az egész, valamint a következő 1901-ki esztendőre, a melyre előreláthatólag ki lesznek terjesztve mindazon bucsúk és kegyelmek, melyek 1900-ban csak Rómában nyerhetők meg. A díszesen kiállított füzetnek ára 40 fillér s kívánatos, hogy úgy 1900-ban, mint 1901-ben minél több hívőnek jusson kezébe. A másik kiadvány címe, mely mint ilyen, a 159-ik a népiratkák között: «Római zarándokkönyv. A magyar ember útmutatója az örök városban». Irta: Vetési. Alig 62 oldalon röviden és népszerűen ismerteti az örökvárost, minden tekintetben fölvilágosításokkal szolgálván Rómába törekvő honfitársainknak. Fölötte használhatóvá teszi a füzetet a a hozzámelékelt kis magyar-olasz szótár, a mely a leg-szükségesebbeket tartalmazza, kiírva magyaros helyesírással. Nélkülözhetetlen segédkönyve lesz ez római zarándokainknak, a kik vagy 1900-ban, vagy később bármikor keresik föl az örökvárost. A füzet ára 24 fillér. Minthogy pedig a szent-esztendőben nemcsak az örök-

városba, de Nagy-Mária-Czellbe is nagyobb számmal indulnak hazánkából a zarándoklatok, a Szent-István-Társulat népiratkái között (161. sz.) kiadta Novák Lajos kitűnő munkáját, melynek címe: «Nagy-Mária-Czell rövid története és ismertetése.» E számos képpel diszített csinos könyvecske közli Nagy-Mária-Czell történetét, ismerteti a templomot, a kincstárt és a Mária-Czellbe vezető útirányokat s ezenkívül számos igen szép imát és szent éneket tartalmaz. Ára 24 fillér. Mindhárom könyvecske megrendelhető a Szent-István-Társulatnál: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

VEGYESEK.

Igazgatóválasztás a győri kath. tanítóképzőben. Karácson Imre dr. Zalka János dr. győri megyés püspök úr kinevezte és investálta pééri plébánossá és egyszersmind a pééri kerület élére helyezte őt, kinevezvén az érdemes tudóst esperessé is. Karácson Imre dr. egy évtizeden keresztül igazgatója volt a győri kath. tanítóképzőnek, mely kormányzása alatt emelkedett jó hírében. Távozását sajnálják mindazok, kikkel érintkezésben volt. A távozó dr. Karácson Imre helyébe a győri kath. tanítóképző igazgatójává Haller József tanítóképző-intézeti tanárt nevezte ki a megyés püspök.

Steinberger dr. jótékonyága. Steinberger Ferencz dr. nagyváradai kanonok a szathmári kir. kath. tanítóképző-intézetnek, melynek élén negyedszázadon át működött, tanszerekre 200 koronát adományozott. Ujabb kifejezése annak az őszinte szeretetnek, mellyel az intézet iránt szíve mindenkor el volt telve.

Gyűjtés az egri Tanítók-Házára. A Nepiskoiai Tanügyben a következő nyugtázást találjuk: Bordeaux László atkári kartársunk 5 korona 80 fillért küldött be a H. T. szerkesztőségéhez az egri Tanítók Háza javára. A jelzett összeget egy, a házában tartott barátságos összejövetel alkalmával gyűjtötte. A H. T. szerkesztősége az összeget átadta szerkesztőségünknek, a mit ezennel nyugtázunk, Bordeaux kartársunk szép példáját pedig követésre ajánljuk. Szép és nemes törekvés, hogy egyes jobbjaink, a katolikus tanítók, tanuló gyermekei részére egyes központokon Tanító-Házát óhajtanak létesíteni. Az első volt a kalocsai Tanítók-Háza és a váci tápintézet, ezt követte Vlassich miniszternek a tanítók iránti szeretetéből a tanügyi kormány adományából létesült «*Ferencz József Tanítók Háza*» az egyetemre és főiskolába járó tanítógyermekek számára. És kövesse a kezdetet több ily intézmény, mert ezekben a tanítóság segít önmagán.

Tájékoztató a római zarándoklatához. Jelentkezés: A jelentkezés minden róm. kath. plébániahivatalban, továbbá az érseki és püspöki irodákban, valamint Budapestben a magyar katolikusok római zarándoklatát rendező bizottság irodájában (Budapest, I. ker. Krisztinavárosi plébánia) történik. **A részvételi árak:** A következő árakban bennfoglaltatik: az utazás Budapestről—Rómáig és ugyanazon úton vissza. Rómában lakás, teljes állatás, a pályaudvartól a szállóig kocsis és szakavatott vezető a római tartózkodás egész idejére. Az odautazás Budapestről—Rómáig a mi különvonatunkon kötelező.

Rómában öt napi ellátással I. osztály 130 frt (260 korona), II. osztály 96 frt (192 korona), III. osztály 60 frt (120 korona). Rómában tíz napi ellátással: I. osztály 170 frt (340 korona), II. osztály 126 frt (252 korona), III. osztály 70 frt (140 korona).

Indulás ideje: A nemzeti zarándoklat indul Budapestről a déli vasúti (budai) pályaudvarból 1900. évi április hó 24-én reggeli 8 óra 30 perczkor. A mi különvonatunk a déli vasút pályaházának érkező oldaláról indul. Minden jelentkezőnek ingyen megküldjük a Szent-István-Társulat következő kiadványait: 1. «Római zarándokkönyv, a magyar ember útmutatója az örök városban.» Irta: Vetési. 2. «Jubileumi kalauz.» Hahnekamp Gy.-tól. 3. «Örömsztendő, azaz négy jubileumi bucsú.» 4. «Jubileumi szent énekek.» Lévy M.-tól. 5. «XIII. Leo pápa

élete. » *Jelentkezés határideje*: A jelentkezés határideje folyó évi április 10-ik napja. Jelentkezéskor az I. és II. osztályú zarándokok 50 forint (100 koronát), a III. osztályúak pedig 20 forintot (40 koronát) fizetnek. Ezen előlegről az iroda elismerényt ad, melyet a jegyváltásnál, illetőleg a hátralévő összeg befizetésekor kell visszaszolgáltatni.

Közoktatási szabadság Angliában. Míg Franciaországban halálos esapást készülnek mérni a közoktatási szabadságra, a mely főleg a katolikus iskolák ellen irányul, addig pedig joggal emelte ki a norfolki hercege az angol «Catholic Union» legutóbbi ülésén, hogy Angliában, a szabadság klasszikus hazájában, az állam részéről olyan merénylettől nem lehet tartani. A közoktatási szabadság szempontjából ugyancsak érdekes, hogy a londoni egyetem szervezésére vonatkozó bill most van megvitatás alatt. Három főpontra nézve meg-egyezett a bizottság s ezek a következők: az egyetem rendes hallgatók számára lesz szervezve, de vizsgálatokat tehet benne bárki, akadémiai gradusokat érhet el akárki, ha soha nem is járt egyetemre.

Keresztény fogyasztási szövetkezet sikere. A keresztény fogyasztási szövetkezetek buzdítására hadd álljon itt a Giesswein Sándor dr. győri kanonok által alapított győri és győrvidéki keresztény munkás-egyesület fogyasztási szövetkezetének legújabb üzleteredményéről szóló tudósítás. A győri és győrvidéki keresztény munkás-egyesület fogyasztási szövetkezte vasárnap, e hó 11-én tartotta rendes évi közgyűlését. A közgyűlés élénk érdeklődés között folyt le: 425 üzletrészből 293 volt képviselve. Az igazgatóság jelentése szerint a tagok száma folyton emelkedik. Az 1899. évben új 166 üzletrészt jegyeztek. A szövetkezet boltja a múlt évben 31.000 forint forgalmat esínált az üzletrészek után 590 kamatot adnak. A tartaléktőke 100 forinttal gyarapodott. A munkás-egyesületnek 57 forint 75 krt adott a szövetkezet. Ime, jó vezetés és a tagok buzgalma mellett a keresztény fogyasztási szövetkezetek nemcsak létezni tudnak, hanem igen szép nyereséggel is dolgoznak!

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Szokolóczy kántortanítói állomásra április 4-ére pályázat hirdettük. Fizetése államségéllyel 400 forint. Lakása áll két szoba, konyha, istálló és házikertből. Az iskolaszékre címzett pályaművek főtisztelendő *Molnár Rudolf* esperes úrhoz küldendők Morovnába (Nyitra megye). 134. 1—1

Ladamér főkközségben (Győr megye) a tanítói állás megüresedvén, pályázat hirdettük. Jövedelme: hét hold szántóföld, a község pénztárából 50 forint, gabonajárulé 42 mérő, párpénz 9 frt, uradalom pénztárából 35 frt, eseled-gyermekek után 6 frt, államségély 112 frt, esetleg korpótlék államségély igénybevétele mellett, 100 kéve rózse az uradalomtól, 75 kéve a községtől. Kötelessége a gyermekek oktatása, továbbá az iskolában vasár- és ünnepnapokon, valamint nagyobbban szerdán és pénteken a litániák elvégzése. Személyes megjelenés előny. Kérvények 1900. év április 15-ig a győr-zámolyi róm. kath. plébános úrhoz nyújtandók be. A választás április 16-án fog megejtetni. 135. 1—1

Január hó folyamán hirdett **also-rakonczi** (Hont megye) tót-magyar nyelvű, ezer koronát meghaladó jövedelmű kántortanítói állásra *március végéig* újabb pályázat hirdettük. Jó működési és erkölcsi bizonyítványokkal rendelkezők oklevél hiányában is pályázhatnak. *Róm. kath. iskolaszék.* 137. 1—1

Csanádi egyházmegye.

A **német-czernyai** (Torontálmegye) róm. kath. kántortanítói állásra *március 31-ig* pályázat hirdettük. Tanítói évi javadalom: 1076 korona. Kántori: 320 kor. négy kat. hold földdel, mely után évente 32 koronát

fizet a kegyuradalmi pénztárba adók és közterhek fejében. Lakás gazdasági épületekkel. Csak meghívottnak kell személyesen megjelenni: útiköltségre senki sem számíthat. Közelebbi, a megválasztottra kötelező feltételek az elnökségtől megtudhatók. Tannyelv: magyar-német. Az állás szeptember 1-én elfoglandó. Pályaművek küldendők az *iskolaszéki elnökhöz.* 131. 1—2

Rozsnyói püspöki megye.

Pályázat a **dobsinai** róm. kath. kántortanítói állomásra. Jövedelme: a rozsnyói főt. káptalantól 365 frt, a vallásalaptól 63 frt, a hívektől párbér készpénzben 90 frt, stóla 110 frt, beiratasi díj 20 frt, egyéb czimeken 36 frt. A lakás áll két szoba, konyha, pincze, kamra s istállóból, hozzájárul 700 öles kert. Az iskola osztatlan hatosztályú, a tanítás nyelve német s magyar. Szükséges, hogy a pályázók valamieskét tótul is tudjanak. Az oklevéllel, működési bizonyítvánnyal felszerelt pályaművek *április 8-ig Szusza Antal* plébános, iskolaszéki elnöknel nyújtandók be. 138. 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Szentbenedeki (Vas megye, posta: Tótkeresztur) róm. kath. kántortanítói állásra *április 5-ére* (a választás órája délelőtt 11 óra) pályázat nyitattik. Jövedelme különböző czimeken 1000 korona. Díjlevél-másolattal és fölvilágosítással szolgál az iskolaszéki elnökség. Nyelv: magyar-vend. Személyes megjelenés előnyös. Kántori kötelességekhez tartozik a harangozásról, oltár- és sekrestye körüli szolgálattól gondoskodni. Szent-Benedek, 1900. márczius 11. *Az iskolaszék.* 132. 1—3

Az eltávozás folytán üresedésbe jött **németújvári** óvónői állásra ezennel pályázat hirdettük. Ezen állással következő javadalmazás van egybekötve: 1. Évi fizetés 600 korona. 2. 12 □ méter kemény tűzifa. 3. Szabad lakás. Fölhivatnak a pályázni kívánók, hogy teljesen felszerelt kérvényüket az *ooda fölügyelő-bizottság elnökéhez márczius hó 28-ig* beadják. Tannyelv: magyar, német nyelv bírása azonban megkívántatik. Németújvár, 1900. évi márczius hó 8-án. Schalk Samu vbíró, Hegedűs János jegyző. 133. 1—1

Csere-ajánlat. 2300—2400 koronás kántortanítóságomat hasonlóval, vagy tisztán kántorival fölcserélem. «Csere» postarestante B. Ivánka. 130. 1—1

„Szónokló tanító”

utasítás a beszéd művészetében, alkalmi beszédek gyűjteménye: Ő Felsége a király névünnepére, október 6-ra, márczius 15-re, április 11-re, tanév végére, 10 szobor ünnepére, különböző ünnepies alkalmakra, iskolai ünnepélyekre, tisztelgésekre stb. stb. összeállította **Gramma Döme**, kir. s.-tanfelügyelő. A 186 beszédet tartalmazó kötet ára **5 kor. 20 fill.** Kiadja a

Polatsek-féle könyvkereskedés Temesvártt.

Megrendelhető I kor. havi részletekre is.

Előkező zenei tekintélyek és a kartársak számtalan elismerő levelet bíra, mint nélkülözhetlen művet ajánlom a kántor urak figyelmébe

GYÁSZMISE-ÉNEKEK

kiadványomat. — Ára bérmentes küldéssel 2 korona 60 fillér. 102 szabályos orgonakisérettel ellátott éneket tartalmaz, remek kiállításban. 136. 1—1

LITKEY MENYHÉRT, Tornaújfalun.